

עטרת ששלים

קול קאמרינא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרינא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ו

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק אדמו"ר שליט"א

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשֵּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאשֵׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא. (כח י-יא).

הכתוב מדבר מכ"ב אותיות התורה

איתא בתיקוני זוהר (לד.) וישכב במקום ההוא באתר דיי"ש כ"ב אתון דאורייתא שכיבת תמן, זכאה איהי פומא, דאורייתא דההיא שעתא שכיבת תמן, עיי"ש. וזהו ג"כ כוונת הכתוב ויקח מאבני המקום מאותיות התורה הנקראים אבנים כידוע **מספר יצירה** (פ"ד מ"ב).

ע"י ידיו מעלה הכ"ב אותיות התורה

והנה איתא בספרים הקדושים (ספר עשרה מאמרות מאמר חקור הדין ח"א פ"ג), שלכן אומרים הוידוי 'אשמנו בגדנו' בדרך אלף בית, משום שבכל דבר יש אותיות התורה, וע"י שאדם חוטא ח"ו הוא מוריד האותיות מצד הקדושה, וע"י הוידוי שאומר בדרך הכ"ב אותיות הוא מעלה את כל האותיות לצד הקדושה.

בתפילה ולימוד צריך לכוון לעולמות נשמות ואלהות

ועוד איתא בסוף ספה"ק **בן פורת יוסף** שמביא את האגרת הידוע של מרן קוה"ק **הבעל שם טוב** הקדוש זלה"ה וז"ע, ששלח לגיסו הגה"ק רבי גרשון **מקיסוב** זצוק"ל, וז"ל: בעת תפלתך ולימודך, וכל דיבור ודיבור, ומוצא שפתך תכווין לייחד שם, כי בכל אות ואות יש עולמות נשמות ואלהות, ועולים ומתקשרים ומתייחדים זה עם זה, ואחר כך מתקשרים ומתייחדים האותיות ונעשים תיבה, ומתייחדים יחוד אמיתי באלהות, ותכלול נשמתך עמהם בכל בחינה ובחינה מהנ"ל, ומתייחדים כל העולמות כאחד ועולים, ונעשים שמחה ותענוג גדול לאין שיעור, עיי"ש.

ע"י הלימוד מושיבים את הבורא באותיות התורה

ואיתא ג"כ בספה"ק **נועם אלימלך** (פרשת וירא) וז"ל: דהנה כשעלה ברצונו יתברך לברוא את העולם להטיב לברואיו (ע"ח שער הכללים פ"א). צמצם הקדוש ברוך הוא את עצמו (שם ש"א ענ"ב). ולהיכן צמצם את עצמו, שמועתי מפי מורי המגיד **מועזריטש** ז"ל, שצמצם

עצמו בתוך האותיות התורה שבהם ברא העולם, ואמר שזה הפירוש שאמרו חז"ל (יומא ג:) כביכול ברוך הוא. רוצה לומר על ידי כ"ב אתון וכו"ל הקדוש ברוך הוא להיות בזה העולם. והצדיק העוסק בתורה לשמה בקדושה, הוא ממשיך את הבורא ברוך הוא ויתעלה בתוך האותיות של התורה כמו בשעת הבריאה, עיי"ש.

כשיצא יעקב מבית יצחק היה לו ירידה

ולפי זה אפשר לפרש הפסוק ויצא יעקב מבאר שבע שהיה לו ירידה מפני שיצא מבית יצחק אביו ומבית שם ועבר, וכמו שפרש"י וישכב במקום ההוא לשון מיעוט, באותו מקום שכב, אבל י"ד שנים ששמש בבית עבר לא שכב בלילה, שהיה עוסק בתורה. ולזה וילך חרנה בחרון אף כמבואר בזהר הקדוש (ח"א קמז). ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש היינו שמקום הוא השכינה (וזה"ק ח"ג רכה:), שהיה לו ליעקב אבינו ירידה בהתדבקות לשכינה בחינת שינה.

כראות יעקב זאת דבק באותיות התורה והתפילה

ולכן כשראה יעקב אבינו כל זה, ויקח מאבני המקום שדבק בעולמות נשמות אלהות שבאותיות התורה והתפילה, וישם מראשתיו היינו כמו שפרש"י, שהתחילו מריבות זו עם זו, זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו, וזאת אומרת עלי ניח, מיד עשאן הקב"ה אבן אחת. והכוונה בזה כמאמר מרן **הבעל שם טוב** הקדוש הנ"ל כי בכל אות ואות יש עולמות נשמות ואלהות, ועולים ומתקשרים ומתייחדים זה עם זה, ואחר כך מתקשרים ומתייחדים האותיות ונעשים תיבה, ומתייחדים יחוד אמיתי באלהות, וזהו שנעשו אבן אחת, היינו שמכל האותיות נעשה תיבה אחת.

ע"י שדבק באותיות התורה היה לו עמידה

ועל ידי זה וישכב במקום ההוא היה לו עמידה איתנה ששוב לא יפול ממדרגתו, כי מי שהוא נופל

ח"ו ממדרגתו למוחין דקטנות, אז העצה היעוצה שידבק עצמו באותיות התורה ותפלה, ועי"ז יעלה את האותיות שנפלו על ידו, ויחזור למדרגתו. וכמו שמבואר בספה"ק **נוצר חסד מאא"ז** רביה"ק רבי **יצחק יהודה יחיאל מקאמרינא** זצוק"ל וז"ל: תכלית אדם ותיקונו וחיות שלו, האותיות שמוציא מפיו בתורה ותפלה, שיהיו באהבה ויראה וחיות ושמחה, ועל ידי האותיות מתהווה כל העולמות שפגם בהם, שכולם נבראו על ידי אותיות, אף שהוא בקטנות אף על פי כן ידבק נפשו באותיות, ויוציאם בשפה ברורה כל מלה ומלה בכוונת הלב, ובגדלות יעלה גם הקטנות, והוא השער ליכנוס על ידו לכל מדריגות קדושות, כי האותיות סוד מלכות פה, ועל ידי אמירה שלהם ומדבק נפשו בלב נכנע באותיות להחיות נפשו, ומשתף עצמו עם כל בריה, הולך ממדריגה למדריגה באהבה ויראה עד שיגיע להתפשטות הגשמיים. אבל לא יבקש מדריגות ומוחין בגדלות בלתי שער הזה, שהוא ליכנוס כל חיותו בתוך האותיות מקודם, עכ"ל.

ע"י זה נפתחים שערי שמים להוריד השפעות

וזהו שאמר אח"כ יעקב אבינו מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים שראה שהעצה הזאת טובה היא מאוד, כי עי"ז נפתחים שערי שמים ויורד כל מיני השפעות טובות.

ע"י שדבק באותיות הכין ביהמ"ק השלישי

ועל ידי זה והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים היינו והאבן הזאת שע"י שדבק עצמו באותיות התורה והתפילה העלאה כל הניצוץ שהם האותיות, ועי"ז יהיה בית אלהים עשה הכנה לבנין בית המקדש השלישי המכוון כנגד יעקב אבינו כב"א.

וַיֹּאמְרוּ לֹא נוֹכַח עַד אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָּל הַעֲדָרִים וְגִלְלוּ אֶת
הָאָבִן מֵעַל פִּי הַבָּאָר וְהִשְׁקִינוּ הָצֶאֱנָה (כט ח).

‘וּגִלְלוּ אֶת הָאָבִן’ אב"ן ר"ת א'שר נ'שבעתי ב'אפי
(תהלים צה יא), שזו הבאר היתה עם ישראל במדבר,
שהוא בארה של מרים, כמבואר במדרשי חז"ל (וזהר
ח"ג קפג), והנה לטובת ישראל, שפך הקב"ה כעסו על
עצים ואבנים של בית המקדש כדרשת חכמינו ז"ל
(דב"ר ב ט), דמשה רבע"ה בכוונה הכה להאבן, בכדי
שיגן על דור המדבר, כי אם היה נכנס משה רבינו
בא"י לא היה נחרב הבית. וזהו 'וגללו את האבן מעל
פי הבאר' ויהיה לישראל השפעות טובות 'והשקינו
הצאן', שיקיים כל ההבטחות שהבטיח לנו הקב"ה
ע"י עבדיו הנביאים, ע"י 'יעקב אע"ה, אשר עליו
תכוון הגאולה.

‘פרי חיים’ מרבינו חיים 'יעקב מקאמרנא

וַיִּיקֶץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָבִן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה
וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי (כח טו).

ישראל סליק לעילא (וזהר ח"ג ד:). כמבואר בסוד
י"ש רל"א ממרן הקדוש הריב"ש טוב. היינו דכשרא
הקב"ה העולם לא היה באפשרויות לעמוד על עמודו,
אע"פ שצמצם עצמו מדרגא לדרגא, אבל בגודל
אור ותשוקה חוזרין לאור אין סוף לאָין, וכשהסתכל
הקב"ה בישראל במצות ותורה שלהם נתקיים העולם
מאָין ליש, כי כמו שיש לאורות עליונים תשוקה לעלות
לשורשן אור אין סוף, כן יש להם תשוקה רבה לחזור
למטה לנשמות ישראל להשתעשע בהם ובתורתן,
וזהו **‘יש יהוה במקום הזה’** מספר ישראל"ל, שצמצם
אורו מאָין ליש, **‘ואנכי’** הוא ששמי ישראל"ל במספר
השוה כנ"ל, גורם **‘יש יהוה במקום הזה’** מאין ליש, ובוה
נתקיים העולם, וזהו ישראל"ל אתוון י"ש רל"א, שכל
הרל"א שערים נתקיימו על ידי י"ש שבישראל.

‘זהר ח' ח"ה דף ד. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת פז

אמדות טהורות מרבותינו ז"ע

וַיְהִי־לָם וַהֲנֵה סֵלָם מִצֵּב אֶרְצָה וְרֹאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיִמָּה
וַהֲנֵה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלֵים וַיִּרְדּוּ בּוֹ (כח יב)

כל זה יהיה חקוק בלבו, שהוא סולם מוצב ארצה
וראשו מגיע השמימה, וכל תנועותיו ודבורו ועסקיו
והילוכו עושה רושם, ושם מציאות השם יתברך, 'בכל
צרתם לו צר' (ישעיה סג ט), כמה מן הזריזות יורז עצמו
במיעוט שינה ובמיעוט תענוג, וכל תענוגו יהיה התורה
והתפלה, אלא שלענין זה עושה אותו היצר שפל רוח
של שקר, והולך בשרירות לבו, ובדברי היתול וכוב.

‘נתיב מצותיך’ הקדמה מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וכשניפטר מצרת לבן, יש לו צרת רחל שמחפרין
ומגדפין אותה ביסורים ובדברים, והוא שותק כרחל
לפני גוזה נאלמה. צרת דינה שמועוררין עליו דיני
דינים, בלשון הרע בשקרים, כמו שעשו הערב רב
למשה, ואמר מרן הרב ישראל בן אליעזר, שכל מה
שעשה בלעם בפועל כל הרעות, חשדוהו למשה
ודברו עליו, כי בלעם היה ניצוצי משה רבינו, אבל אוי
להם, שזה על ידי רשעות שלהם, ראו זאת בצדיק,
כדי שיכרתו ויאכדו.

ואח"כ כשניפטר מכל אלה צרות, בא צרת יוסף
שמעמידין לו צרה איזה צדיק, כמו שהיה למרן
רבינו הקדוש הר"י בעש"ט שעמדו עליו צדיקים
גמורים לבלעו חיים, זהו על ידי גלות השכינה,
נעשה פירוד בין הצדיקים, ומקטרגין זה על זה, וזהו
צרת יוסף, זה הצרה הגדולה שבכל הצרות, כולל
שלשה צרות, צרת יוסף, צרת שמעון, צרת בנימין,
ועיין בתולדות (פרשת וישב) שמעתי בשם מורי
ראובן, עיין שם ותבין.

‘נתיב מצותיך’ אמונה ג, כט. מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

זכה שהקב"ה קראו אל (ג ס), שזכה לבחינות אין
עליון, להיות ממש מרכבה לאין סוף.

ואמרת בדרך צחות, שמה שאירע ליעקב, סימן
לבנים, צרת עשו הוא היצר, שצריך לסגף עצמו,
ולמרר עצמו, ולהמית עצמו על התורה ועבודה
בפרישות הגדול, להסיר מאתו זוהמת היצר, צרת
עשו, 'ועקב איש תם וישב אהלים' (כח כו), בפרישות
מבני אדם, לומד יומם ולילה, וממית עצמו, שטועם
כמה פעמים טעם מיתה, עד שמסיר ממנו כל תענוגי
עולם הזה כמת, ואח"כ זוכה לקבל הברכות, לטעום
מזיו וזהר השכינה נועם עליון חמידו דאורייתא, אש
להבת שלהבת.

וכשניפטר מצרת עשו, עומד עליו צרת לבן
לברר מעשיו, שיהיו זכים בלתי רמאות ופניות,
והוא עוסק בדברי עולם הזה, ובהתקשרות עם
אהבת ישראל, והכל ביחודים, ודעתו מעורבת
עם הבריות, ועומדין עליו כמה רשעים, לבן בקש
לעקור את הכל, כי עשו על כל פנים מפתה לתאות
עולם הזה, שהוא חיים בעולם הבא, אבל לבן
הארמי, שהם שונאים ומקטריגים, הם מבקשין
לעקור את הכל, מזה ומבא חלילה.

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבותינו ז"ע

וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב כְּרַחֵל שִׁבְעַ שָׁנִים וַיְהִיו בְּעֵינָיו כְּיָמִים
אַחָדִים בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ (כ).

וכן 'ויעבד יעקב רחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים
אחדים באהבתו אותה' מספר שמע ישראל ה'
אלהינו ה' אחד, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד,
ופסוק 'הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה'
מספר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, יחודא
תתאה. וכן מה שעשה עם המקלות מחשוף הלבן,
עקודים, נקודים, ברודים של הצאן, הכל היה עבודה
של התקשרות מלכות בחכמה, אחר הפרישות
והקדושה של עייל לפנים.

‘ויצא יעקב’ והיה מקושר במתיקות עם כל העולם,
ועסק בעניני עולם הזה ביחודים, בחכמה נפלאה,
והיה ממשיך שפע וברכה לכל העולם אפי' ללבן,
זוכה לעושר וכבוד ויפרוץ האיש מאד (ל מג), ואח"כ

הקליפות, אשר 'רגליה' דלתתא 'יורדת מות' (משלי
ה ה), והגם שמבואר אצלינו עפ"י הבנתנו בדברי
רבותינו דדוקא ה' תתאה דמלכות דעשיה יורדת
מות, אבל ה' תתאה דשאר עולמות, אדרבא נעשית
כתר לעולם שתחת עולם העליון לה, אבל עם כל
זה הוא קצת פחיתות למלכות עולם עליון, כאשר
אמרו רבותינו במסכת קדושין (מח). דביוחסין אפילו
הטעה אותה לשבח אינה מקודשת, מטעם מסאנא
דרב מכרעי לא בעינא, ורוצה אדם בקב שלו מעשרה
קבין של חבירו (בבא מציעא לח.), ולבאים בסוד ה'
הסוד עמוק.

זכרון דברים מאמר יקוו המים מרבינו אלכסנדר מקאמרנא

ח"ב רנה). כד מטי רגליו ברגליו, להוציא כל החיות
ונצוצין קדישין מעולמות ב"ע לעולם אצילות,
והדברים עמוקים וסתומים עד יבוא מורה צדק.

וזהו **‘ויצא יעקב’** היינו שכל הנשמות קדושים
דבחינת 'עקב' יצאו מעמקי הקליפות, **‘מבאר שבע’**
והיינו **‘באר שבע’** הוא בינה (שם ח"א קמז), דנבעי מים
נוקבין מתתא לעילא כנודע הכל מדרושי מרן האר"י
הקדוש (פע"ח שער הק"ש פרק יב), וזהו סוד העלאת
מלכות עד בינה.

‘יילך חרנה’ ונדרש בדברי רבוותא (וזהר"ק ח"א קמז).
שהוא חרון ה'. היינו להעלות ה' תתאה מעמקי

עטרת רז

רזי תורה מרבותינו ז"ע

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבָּאָר שִׁבְעַ וַיִּלָּךְ חֲרָנָה (כח יג)

דנודע עפ"י המבואר בעין חיים בשער
ההשתלשלות פרק ב' (עיין שער ו פ"א), דיעקב שהוא
בחינת עולם אצילות מרמז על רגלי דא"ק שמלביש
את רגלי א"ק, וזהו שכתוב 'ועמדו רגליו ביום ההוא
על הר הזיתים' (זכריה יד ד). לרמז על מאמרם (זהר"ק

עטרת הזוהר

זוהר הקדוש עם פירושו 'דמשק אליעזר'

מבאר את הפסוק 'והנה ה' נצב עליו' שיעקב אבינו ראה את היחוד הקדוש

'והנה ה' נצב עליו' וגו'. הכא חמא יעקב קשורא דמהימנותא כחד, נצב עליו, וכתב (מו"א כב מוח) 'ומלך אין באדום נצב מלך', חמא דכל דרגין קיימין בלהו כחד על ההוא סולם, לאתקשרא בלא כחד קשרא. ובגין דאתיחבב ההוא סולם בין תרין סטריין, הךא הוא דכתיב אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק וגו'. אליו אנו תרין סטריין בימינא ושמאלא דבר אחר 'והנה ה' נצב עליו', עליה דיעקב, למיהו בלא רתיבא קדישא, ימינא ושמאלא ויעקב בגיניהו, כנסת ישראל לאתקשרא ביניהו, הךא הוא דכתיב אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק, מנלו דיעקב באמצעיתא משמע, דכתיב 'אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק', ולא כתיב 'אלהי יצחק אביך', דכיון דאתקשר ביה באברהם, אשתבח דאיהו באמצעיתא, ולבתר 'הארץ אשר אתה שוכב עליה', הא בלא רתיבא חדא קדישא, והכא חמא דיהו שלימו דאבהו.

תא חזי, 'אלהי אברהם אביך', דכיון דאמר אברהם אביך, ודאי איהו באמצעיתא, 'ואלהי יצחק', הכא אתרמיז דקשיר לתרין סטריין ואחיד לון, קשיר לסטרא חד, דכתיב 'אברהם אביך', וקשיר לסטרא אחרא, דכתיב 'ואלהי יצחק', תוספת וא"ו לגבי יצחק, לאתחזא דיעקב אחיד לתרין סטריין.

ועד דיעקב לא אתנסיב, לא אתמר באתגליא יתיר, ואתמר באתגליא למאן דידע אוךהו דאורייתא. לבתר דאתנסיב ואולידי, אתמר ליה באתגליא, הךא הוא דכתיב (בראשית לז כ) 'ונצב שם מנזב ויקרא לו אל אלהי ישראל', מהכא אוליפנא, מאן דלא אשתלים לתתא, לא אשתלים לעילא.

שאני יעקב, דאשתלים לעילא ותתא, אבל לא באתגליא, ואי תימא דאשתלים בההיא שעתא, לא, אלא חמא דישתלים לבתר זמנא, ואי תימא הא כתיב, 'והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך' (שם כח טו), אלא, אשגחונא דקודש'א בריך הוא ונטירו דיליה, לא אשתביק מניה דיעקב לעלמין, בכל מה דאצטריך ליה בהאי עלמא, אבל בעלמא עלאה עד דאשתלים.

'והנה ה' נצב עליו' וגו'. הכא חמא יעקב קשורא דמהימנותא כחד, נצב עליו, וכתב (מו"א כב מוח) 'ומלך אין באדום נצב מלך', חמא דכל דרגין קיימין בלהו כחד על ההוא סולם, לאתקשרא בלא כחד קשרא. ובגין דאתיחבב ההוא סולם בין תרין סטריין, הךא הוא דכתיב אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק וגו'. אליו אנו תרין סטריין בימינא ושמאלא

דבר אחר 'והנה ה' נצב עליו', עליה דיעקב, למיהו בלא רתיבא קדישא, ימינא ושמאלא ויעקב בגיניהו, כנסת ישראל לאתקשרא ביניהו, הךא הוא דכתיב אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק, מנלו דיעקב באמצעיתא משמע, דכתיב 'אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק', ולא כתיב 'אלהי יצחק אביך', דכיון דאתקשר ביה באברהם, אשתבח דאיהו באמצעיתא, ולבתר 'הארץ אשר אתה שוכב עליה', הא בלא רתיבא חדא קדישא, והכא חמא דיהו שלימו דאבהו.

תא חזי, 'אלהי אברהם אביך', דכיון דאמר אברהם אביך, ודאי איהו באמצעיתא, 'ואלהי יצחק', הכא אתרמיז דקשיר לתרין סטריין ואחיד לון, קשיר לסטרא חד, דכתיב 'אברהם אביך', וקשיר לסטרא אחרא, דכתיב 'ואלהי יצחק', תוספת וא"ו לגבי יצחק, לאתחזא דיעקב אחיד לתרין סטריין.

ועד דיעקב לא אתנסיב, לא אתמר באתגליא יתיר, ואתמר באתגליא למאן דידע אוךהו דאורייתא. לבתר דאתנסיב ואולידי, אתמר ליה באתגליא, הךא הוא דכתיב (בראשית לז כ) 'ונצב שם מנזב ויקרא לו אל אלהי ישראל', מהכא אוליפנא, מאן דלא אשתלים לתתא, לא אשתלים לעילא.

שאני יעקב, דאשתלים לעילא ותתא, אבל לא באתגליא, ואי תימא דאשתלים בההיא שעתא, לא, אלא חמא דישתלים לבתר זמנא, ואי תימא הא כתיב, 'והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך' (שם כח טו), אלא, אשגחונא דקודש'א בריך הוא ונטירו דיליה, לא אשתביק מניה דיעקב לעלמין, בכל מה דאצטריך ליה בהאי עלמא, אבל בעלמא עלאה עד דאשתלים.

(זוהר ויצא קנ.)

אשה כתיב ויקרא לו אל אלקי ישראל, הרי שזכה אז לקרוא לו בשם אלקי ע"ש, הךא הוא דכתיב 'ונצב שם מנזב ויקרא לו אל אלהי ישראל' מה דכתיב קודם 'והנה ה' נצב' כתיב הכא 'ויצב שם' הוא מלכות, 'מנזב' עולה א"ל הוי"ה ב"ה, שהוא ז"א קדישין, עבור זה 'ויקרא' חקב"ה 'לו' ליעקב, 'אל' שהקב"ה קרא ליעקב בשם א"ל, 'אלקי ישראל' שהוא ז"א הנקרא ישראל, מהכא אוליפנא, מאן דלא אשתלים לתתא, לא אשתלים לעילא.

יעקב אבינו היה שלם לעילא ותתא

שאני יעקב, דאשתלים לעילא ותתא יעקב אע"פ אפילו קודם שנשא אשה היה שלם למעלה ולמטה, בבחינת יחוד הקדוש, וכל זה לא היה אלא בכח הכוונה, וזהו שהיה לו מדרגה זו באתנסיבא, אבל לא באתגליא ואח"כ כשנשא אשה הרי היה הכל באתגליא, ואי תימא דאשתלים בההיא שעתא האיד יכול לומר שיעקב אשתלים למעלה ולמטה קודם שנשא אשה, לא אלא ודאי כמו שכתבתי שהיה לו בכח כוונתו הקדוש, אלא חמא יעקב ראה, דישתלים לבתר זמנא מה שראה יעקב שיש בו בכח לייחד יחודים קדושים, מזה הבין שאח"כ יבא לפועל ממש, ואי תימא הא כתיב, 'והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך' 'אנכי' הוא השכינה הקדושה, מסוד נוטריקון אנא נפשי כתבית י'הבית, והוא תהיה 'עמך' הרי נראה לכאורה שהיה מייחד יחודים בפועל ג"כ, אם כן הרי לא היה אז נשא אשה, על זה השיב שפסוק זה לא מיירי, אלא שיהיה לו, אשגחונא דקודש'א בריך הוא ונטירו דיליה, לא אשתביק מניה דיעקב לעלמין, בכל מה דאצטריך ליה בהאי עלמא שהקב"ה מושגח עליו בעולם הזה על כל מה שהוא צריך, אבל בעלמא עלאה עד דאשתלים שנשא אשה, ואז גרם למעלה ג"כ בפועל ממש יחודים קדושים.

ה' אחרונה, הרי כל המרכבה קדישא דאצילות, וזה שאמר על כנסת ישראל לאתקשרא ביניהו, שעמידת מלכות הוא בקו האמצעי תחת יסוד צדיק, הךא הוא דכתיב 'אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק', מנלו דיעקב באמצעיתא משמע, דכתיב 'אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק', ולא כתיב 'אלהי יצחק אביך' אני ה' אלקי אברהם אביך הוא י', ואלקי יצחק ו' של ואלקי הוא יעקב, כדאיתא בע"ח (שער דרושי הצלם פ"ב) ויצחק הוא ה' ראשונה, דכיון דאתקשר ביה באברהם, אשתבח דאיהו באמצעיתא שהוא ת"ת, ולבתר כתיב 'הארץ אשר אתה שוכב עליה', הא בלא רתיבא חדא קדישא, והכא חמא דיהו שלימו דאבהו.

מרומז בפסוק שלימותו של יעקב אבינו

תא חזי, 'אלהי אברהם אביך', דכיון דאמר אברהם אביך, ודאי איהו באמצעיתא, 'ואלהי יצחק', הכא אתרמיז דקשיר לתרין סטריין ואחיד לון כי הוא ת"ת הכולל שניהם, קשיר לסטרא חד, דכתיב 'אברהם אביך', וקשיר לסטרא אחרא, דכתיב 'ואלהי יצחק', תוספת וא"ו לגבי יצחק, לאתחזא דיעקב אחיד לתרין סטריין.

קודם שיעקב נשא לא היה שלם, ולכן לא נקרא עליו שם ה' בגלוי רק ברמז, ולאחר שנשא נקרא עליו שם ה' בפירוש

ועד דיעקב לא אתנסיב, לא אתמר באתגליא יתיר, ואתמר באתגליא למאן דידע אוךהו דאורייתא. לבתר דאתנסיב ואולידי, אתמר ליה באתגליא והרב הקדוש בעל 'זהרי חמה' כתב, באתגליא יתיר, שלא הזכיר חקב"ה על יעקב בשם אלקי כמו שהזכיר על אברהם ויצחק, כי לא זכה עדיין, אלא אח"כ כשנשא

מפרש פירוש נוסף ש'עליו' היינו על יעקב, וזכה לראות שהוא מרכבה דאצילות, ושלם שבאבות

דבר אחר 'והנה ה' נצב עליו', עליה דיעקב ה' נצב על יעקב ממש שהוא ת"ת, שבו שם הוי"ה ב"ה, למיהו בלא רתיבא קדישא שישם הוי"ה ב"ה הוא מרכבה דאצילות, ימינא ושמאלא ויעקב בגיניהו, כנסת ישראל לאתקשרא ביניהו ימינא ושמאלא הוא שם י"ה ב"ה, ויעקב הוא י', וכנסת ישראל הוא ה' אחרונה, הרי כלא רתיבא מרכבה קדישא שהוא שם הוי"ה ב"ה, והטעם כי ימינא ושמאלא הם של אברהם ויצחק, אברהם י' אבא עלאה אב המון גוים, ויצחק הוא ה' ראשונה שמשרשו דינין מתערין ממנו, ועם יעקב הרי י"ה, וכשמקשר יעקב עם כנסת ישראל

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

וַיַּחַר לַעֲקֵב וַיִּרְבַּ פְּלֶבֶן וַיַּעַן עֲקֵב וַיֹּאמֶר
לְלֶבְנִי מִה פֶּשַׁעִי מִה חַטָּאתִי כִּי דִלְקָתָה
אַחֲרָי: (בראשית לא לו)

הצדיקים מתקנים את הרשעים

הצדיק לפי ערך הרשע

ובטוב העולם נדון (אבות ג, טו). כי בכל מקום יש איזה צדיק, [כי] לפי ערך רשעת הרשעים שבמקומו הוא צדיק, וינדונין הרשעים על שלא אחזו בדרך הטוב של הצדיק שמכירין אותו, כמו שאמרה הצרפית לאיליהו 'באת אלי להזכיר עוני' (מ"א יז, יח), כי לפי ערך שלך אני מרשעת וכן בכל מקום, אבל לא ידונו רשעים גמורים שבפראג ופעסט והמבורג על שלא אחזו דרך של מרן אלקי הריב"ש בחסידות מופלא, אבל ידונו למה חיללו שבת בפרהסיא וכפרו בעיקר, ימח שמם וזכרם.

'נצח חסד' אבות ג, טו

בחניות 'תהו' של הצדיק ושל הרשע

וכשמתפשט 'תהו' בעלמא כמו בקדושה, ביארנו שהוא המזל עליון השכל הנעלם, [אשר] משם מושכין הגביאים נבואתו, כן כשמתפשט תהו בעלמא, [אז] הרשעים מדבקין לחדוה ושיגעון, ומפשיטין עצמן בדברי הבל בשיגעון ובשחוק של טאייאטרין ושאר הבלים, ומה שאמר (זוהר ח"א טו). חשך אתקף לתהו, כמבואר בסוד 'ישת חשך סתרו' (תהלים יח, יב) כיתרא עלאה אור צח מצוחצח קדמון אוכמא הוא.

וכמו שיש בקדושה צדיקים העולין לתהו אין עליון, והם נמוכים ומבויים ושפלים בפני עצמם, כן ברשעים בחניות תהו נעשה להם חשך ועצבות ומרה שחורה חשך, פני רע דאסביר אנפין לרע, ולרשעים גמורים אדרבה מסביר להם פנים, ואתקף להו שלא יהיה בטלים בפניהם.

'זוהר ח"א דף נד:

הרשע נוטל את המחשבות רעות שדוחה הצדיק

'אשה תארש ואיש אחר ישלגנה בית תבנה ולא תשב בו כרם תטע ולא תחללנו' (דברים כח, ל). אשה בית כרם בקדושה... ויש כל אלה בסטרא אחרא, אשה רעה נמשל לגיהנם, כי הגיהנם הוא אשה דקליפה, ומבואר ביבמות פרק ו' (דף סג:) עיין שם, וזהו 'אשה תארש' שתטיל חום ארשי בגיהנם על ידי איזה עבירות, 'איש אחר ישכבה' רשע גמור המצער אותך ומדבר עליך כל הרעות, הוא ישכב שם בגיהנם, ואתה תלך לאור החיים, כי על ידי מחשבות רעות בוער אש של גיהנם, ובא רשע נוטל חלק בחיור בגיהנם (חגיגה טו.), 'ישלגנה' קשורה ככלב, 'פלג אשה' ירמיה (מח, מא) והבן, וכן יצר הרע אידמי ליה כאשה (קידושין פרק י' יוחסין (דף פא.) עיין שם.

'היכל הברכה' דברים דף קע:

הצדיק אינו נהנה מן הרשע ברוחניות ובגשמיות

וזה תמימה הצדיק רבי ינאי (אבות ד, טו), אין בידינו לא משלות רשעים, שאין אנו נהנין מהם כלל וכלל, לא ברוחניות,

שהם מקבלין שפע מן הקליפות והשרים, ואנו נוזנין מן השכינה, וגם בגשמיות אין הצדיק נהנה מרשע גמור. וכן ראיתי לצדיקים שלפעמים השליכו מעות רשע גמור לבית הכסא, ואם אין בידינו משלות הרשעים, היה לנו להיות מיסורי הצדיקים, ואף על פי כן אין לנו מיסורי הצדיקים אלא יסורים גמורים מכווערים, והוא תמוה קיימת. 'ושופט צדיק' (תהלים ז, יב), 'צדיק וישר הוא' (דברים לב, ד), ואין אנחנו משיגין דרכיו. ובוזה תבין בקשת משה שיידע דרכי השם, 'ונפלינו אני ועמך' (שמות לג, טז) וכל הפסוקים, אין כאן מקומו לבאר.

'נצח חסד' אבות ד, טו

הצדיק מתקן את הרשעים

הרשעים הולכים בחשק ובשחוק לשחוק כל הלילה, ובבוקר אינו מניח תפילין, ואם מניח הם עליו למשא כאלו היה מניח אבנים על ראשו. ועל כל זה אם היה מדבק עצמו לצדיק או על כל פנים מבלי לעצור, היה לו איזה תיקון, אלא אדרבה עושה כל ליצנות ומצליח בטינופת עולם הזה מאוד.

'נצח חסד' אבות ה, ז

הצדיק מתקן ומעלה את הרשעים מגיהנום

וזהו הלל, ר' אלעזר, יוסף הצדיק מחייבים עניים עשירים רשעים (יומא לה:). מה זה שבח לצדיקים גמורים כאלה נוראים ונפלאים, ולא עוד אלא שמסיים בגמרא, נמצא הלל מחייב העניים, ר' אלעזר מחייב עשירים, יוסף הצדיק מחייב הרשעים, כאלו היה זה שבח גדול, ולפי הנראה אין זה שבח לצדיק גמור לחיוב.

אלא הענין, 'כל מי שאינו מחויב בדבר' (ברכות כ:), שאין בו שום רע [והוא] נקי לגמרי, 'אינו מוציא את הרבים ידי חובתו', אינו בכוחו להעלות. וגם ידוע ממרן הריב"ש טוב, שצדיק גמור שאין בו שום שמץ רע כלל, אינו רואה שום רע באדם, ובעיניו הכל זכאין וצדיקים, ולכן הוא אוהב את ישראל מאוד, אבל כשעדיין לא תיקן לגמרי, יראה בעיניו איזה שמץ רע לחייב את הרשעים, אבל ידע, כי את נפשו הוא מחייב. וזהו 'מכל פשעי הצילוני', שתמחול לי על כל עוני, ובמה אדע, 'חרפת נבל אל תשימוני' (תהלים לט, ט), כשלא תשים אותי שאראה שום חרפה בנבל, ובוזה אדע כי נקי אני.

ובאמת, אם הצדיק היה מתקן איזה מדה לגמרי, כגון אם היה מתקן מדת הגאווה לגמרי, לא היה שום אדם רשע נופל בניאוף, וכן כדומה, ואם היה הלל מתקן לגמרי, היה כל העולם מתוקנים ללמוד בעניות ודחקות, ומי שלא ילמוד לא יהיה לו תקנה לעולם, וכן כיוצא בעשירים וברשעים.

אבל נשאר עדיין מעט דבר שאינו מתוקן אצל צדיקים אלו, ועל ידי זה נופל העולם למטה, ועל ידי מעט רע הם מחייבים את העולם, וכל שמחויב בדבר מוציא את הרבים ידי חובתו.

והרי מוטל על הלל להעלות מן גיהנם כל העניים שלא למדו תורה על ידי עניים, ומוטל על ר' אלעזר בן חרסום להעלות כל העשירים שלא למדו תורה מחמת טירדתו, ומוטל על יוסף הצדיק להעלות כיוצא בו שהיה הנסיון על ידי צער וטילטול וגלות, מתיירא אני שלא ירדו את גלגלתי אם אחייב הצדיק להעלות כל הרשעים מן הגיהנם, ודי בזה אחי במה שהורתיך לטובת נפשך.

'נתיב מצותיך' נתיב התורה א, יג

הצדיק צריך להעלות ולתקן את הרשעים

כלל העולה, כי בני אדם השונאים אותו ומדברים עליו סרה, צריכין להעלות ולתקנם ע"י דבר התפלה, להתפלל עליהם שישבו בתשובה, ואם אינו עושה כך, רק שדוחה

אותם כבעם ובעונש, נעשו חומריים יותר, ושונאים אותו יותר, כי באמת הם חלק רוחו ממש, רוחו של הצדיק, וע"י שלא תיקנם הם שונאים אותו ומקטרגין עליו ומדברין עליו לשון הרע.

ואם היה זוכה לתקן רוחו באמת, היו גם הם מתוקנים, כי צריך לתקנם ולהעלותם בתפלה, וע"י התפלה נמתק בשורשו, ומעלה את הטוב שלהם, אם יש בהם טוב חוזרין למוטב, ואם הם רובן רע, הם כלה ואבד ממיילא, 'ופעמיו ירחץ בדם הרשע' (תהלים נח, יא), אבל הוא חלילה לא יתכוין לכך, אלא ישתוק ויבלי בשמחה ובלב טוב, וישתוק וטוב לו, ובוזה נעשה היחוד השלם למעלה בבירור הטוב, יתגדל ויתקדש שמיא רבא אמן.

כגון דא צריך לאודע לחברים העוסקים ביחודו של עולם, אע"פ שאמרו בגמרא (מו"ק יח:) אין אדם נחשד וכו', זהו כשהוא שלא מחמת אויבים ושונאים, אבל אויבים דאפקו לקלא, לית ביה מששא, אף בדבר שלא היררה בשום גילגול, הרשעים יקטרגו על צדיק ויאמרו, כמו שעשו לרבינו אהלי קדוש מורינו ורבינו אור שבעת הימים הבעש"ט, ותלמידו רבינו דוב בער [המגיד ממעזריש] וכיוצא.

אבל יוקשה לך, כי אין שום מציאות בלתי השי"ת. (דעי) [דע] לך אחי, כי ערב רב היו ניצוצות של משה רבינו, וכן בלעם הרשע היה בו כמה נשמות קדושות של ניצוצי משה רבינו, כמו שאמר מרן אלקי האר"י, (לק"ת ישעיה מד) שלעתיד יתמחו היאך מטומאה רצוצה של בלעם יצאו כמה נשמות קדושות, צדיקים וחסידים נביאים ובעלי רוח הקודש. ובזמן שהיה משה רבינו בעולם, על ידי שלא זכה להיות מלאך ומשיח, לא זכה לתקנם עדיין, עד לעתיד. ומה שלא זכה, היה גם כן על ידי ערב רב, כנודע.

ואמר מרן אלקי רבינו אור עינינו המאיר מראש אצילות עד סוף עקבות משיחא ה"ר ב"ן א"לעזר (פרי הארץ מטות מסעי), שכל מה שעשה בלעם וערב רב, אמרו על משה, שחשדוהו באשת איש ממש (עיין סנהדרין קי.), על ידי רע שלהם, ולא אמרו כל כך בשקר, שהרי בלעם וערב רב שהם ניצוצי נשמתו כל מה שעשו אמרו עליו. ואין שום מציאות בלתי השם יתברך ויתעלה, 'חרפת חורפך נפלו עלי' (תהלים סט, י), ומשה וצדיקים עוסקים בתקונו של עולם לתקן הכל, 'והכל מתוקן לסעודה' (אבות ג, טו).

'נתיב מצותיך' נתיב היחוד ו, ד-ה

הצדיק מכניע את הרשעים

מקלו של אהרן ופרחו ושקדיו ניגנו (ירושלמי שקלים ו, ב). שלא שלטו בו זרים, ויתמשך הכח להכניע כל הזדים ועושי רשעה, ועל כל החולקים על אמונת אלהי עולם אלהי ישראל, ועל החולקים על הצדיקים, וזה ניצרך בכל רגע להכניע אותם. 'למשמרת לאות לבני מר' (במדבר יז, כה) היונקים ושותים ממים המרים המאריים, מינות ורשעות, ומה [הם] חולקים על הצדיקים ופורשין מן התורה.

'פני זקן' ירושלמי שקלים ו, ב

הצדיק מוחל את הרשעים המצעירים אותו

ובפרט בצדיקים הגדולים עומדים עליהם כל בני עולם, כמו שעשו לכמה צדיקים. ופעם אחד הכה אחד על לחי לרבינו אלימלך [מליזענסק], ואמר, רבש"ע אני מוחל בלב שלם ובלב שמח ולא יענש שום אדם בסיבת.

'נתיב מצותיך' אמונה ד, ה